

NOTATKA

z posiedzenia Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą

Data posiedzenia: 9 lipca 2008 r.

Nr posiedzenia: 16

Posiedzeniu przewodniczył: senator Andrzej Person – przewodniczący komisji

- Porządek posiedzenia:**
1. Sprawozdanie senator Borys-Damięckiej z pobytu w Katanii i Kalabrii z Polakami w dniach 11 – 15.06.08.
  2. Informacja Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa na temat cmentarza wojennego na Monte Cassino.
  3. Rozpatrzenie wniosków o zlecenie zadań państwowych w zakresie opieki nad Polonią i Polakami za granicą.
  4. Sprawy różne.

W posiedzeniu uczestniczyli:

- senatorowie członkowie komisji,
- przedstawiciel Biura Polonijnego Kancelarii Senatu Roman Łanczkowski,
- zaproszeni goście:
  - Ministerstwo Spraw Zagranicznych:
    - zastępca dyrektora Departamentu Konsularnego i Polonii Wojciech Tyciński,
  - Rada Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa:
    - sekretarz Andrzej Przewoźnik.

Przebieg posiedzenia:

Ad. 1 Senator Barbara Borys-Damięcka przedstawiła sprawozdanie z pobytu w Katanii i Kalabrii w dniach 11 – 15 czerwca 2008 r., gdzie uczestniczyła w uroczystym otwarciu polskiej biblioteki w Reggio Calabria oraz w walnym zebraniu Związku Polaków we Włoszech. Przedstawiła sprawy poruszane na walnym zebraniu, m.in: kwestie usprawnienia współpracy między różnymi organizacjami polonijnymi oraz pomocy nowo przybyłym emigrantom zarobkowym.

Ad. 2 Sekretarz Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa Andrzej Przewoźnik przedstawił informację na temat polskiego cmentarza wojennego na Monte Cassino.

Wygląd cmentarza nie jest zły. Pomniki, płyty nagrobne i krzyże są w całkiem dobrym stanie, o wiele lepszym niż na wielu cmentarzach w Polsce. Już w czasie obchodów 60. rocznicy bitwy postanowiono, że w ciągu najbliższych pięciu, sześciu lat zostanie przeprowadzony generalny remont nekropolii. Jednak wstąpiły niespodziewane trudności. Otóż okazało się, że urzędnicy rządu londyńskiego nie zadbali o należyte udokumentowanie budowy cmentarza, nie zachowały się plany i dokumentacja obiektu. Cmentarz położony jest na wzgórzu i nieznane są kanały irygacyjne, odpływy itd., co powoduje, że wzgórze się osuwa. Sytuacja i tak jest lepsza niż w Loreto, gdzie wzgórze, na którym położony jest cmentarz, po prostu pękło. Skrawki dokumentacji istnieją w różnych miejscach, na przykład w Kanadzie, ale w zasadzie skompletowanie całości planów

budowy cmentarza jest niemożliwe. Strona polska podejmuje wysiłki w celu podpisania ze stroną włoską umowy dwustronnej o włoskiej opiece nie tylko nad cmentarzem Monte Cassino, ale również nad sporą liczbą otaczających nekropolię pomników. Dla strony polskiej nie jest bowiem łatwe zajmowanie się nimi w sposób ciągły. 16 lipca ma być kolejna runda rozmów z Włochami, której wyniki Andrzej Przewoźnik obiecał przekazać komisji w najbliższym czasie. Dbalność o polskie cmentarze wojenne na terenie Włoch jest bardzo utrudniona ze względu na klimat, kłopoty z utrzymaniem zieleni oraz fakt, że Polonia nie zajmuje się naszymi miejscami pamięci w wystarczającym stopniu. To spowodowało, że ROPWiM stale wynajmuje miejscowych robotników do opieki nad wszystkimi polskimi cmentarzami wojennymi. Jeśli chodzi o kwestię punktu informacyjnego w okolicach cmentarza Monte Cassino, to ROPWiM porozumiało się z Polonią i z dużym prawdopodobieństwem będzie on wybudowany do maja 2009 roku, a więc do 65. rocznicy bitwy pod Monte Cassino.

Andrzej Przewoźnik przedstawił komisji stan prac nad polskimi nekropoliami, miejscami pochówku i pomnikami pamięci narodowej na świecie, a szczególnie na Wschodzie.

Po raz pierwszy od dziesięciu lat powrócono do rozmów z Białorusinami, co daje nadzieję, że być może uda się usystematyzować działania dotyczące remontowania polskich grobów i cmentarzy, a strona białoruska zacznie realizować umowę dwustronną. Sekretarz ROPWiM podkreślił niustające problemy z polskimi miejscami pamięci na Ukrainie, gdzie występują one najliczniej. Opowiedział o działaniach rady na Litwie i coraz bardziej obiecującym zaangażowaniu strony litewskiej w opiekę nad polskimi cmentarzami.

Ad. 3 Zastępca dyrektora Biura Polonijnego Romuald Łanczkowski przedstawił opinię Kancelarii Senatu dotyczącą wniosków skierowanych do Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą, które były przedmiotem obrad Zespołu Finansów Polonijnych 1 lipca br.

W dyskusji udział wzięli senatorowie: Andrzej Person, Roman Ludwiczuk, Barbara Borys-Damięcka, Ryszard Bender, Czesław Ryszka, Tadeusz Skorupa oraz Romuald Łanczkowski.

Senator Roman Ludwiczuk wnosił o zwiększenie dotacji Polskiemu Towarzystwu Walki z Kalectwem Oddział w Przemysłu do wysokości 27 356 zł na program „III bukowińskie spotkania ze sztuką na Ukrainie, Mołdawii i w Polsce, z udziałem artystów niepełnosprawnych pod hasłem «Polscy artyści Polonii na Wschodzie»”.

Senator Ryszard Bender wnosił o zwiększenie dotacji Fundacji „Oświata Polska za Granicą” w Warszawie do wysokości 81 434 zł na program „II polonijne spotkania z historią najnowszą”, kurs organizowany przez IPN.

Komisja jednogłośnie poparła opinię Kancelarii Senatu wraz ze zmianami zaproponowanymi przez senatorów Ryszarda Bendera oraz Romana Ludwiczuka.

Ad. 4 Senator Ryszard Bender zwrócił się do komisji z prośbą o przeanalizowanie kwestii polskiej pisowni polskich nazwisk na Litwie.

W posiedzeniu komisji nie uczestniczyły osoby wykonujące działalność lobbingową.